စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

မြန်မာ့ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ဓလေ့

ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

စတုတ္ထအကြိမ်

mgyoe.com

ချုနုသောအခါ.က မြန်မာတို့၏ လူမှုဘဝတွင် များစွာ သို့ဘာ သက်ရောက်ခဲ့ပုံကို ပြန်လည် ဆင်ခြင်မိပါသည်။

mgvoe.com

ထို့ကြောင့် ထိုးကွင်း ရှိသူများ မကွယ်ပျောက်မီ စုဆောင်း မှတ်သားထားကာ ရေးသား ပြုစုသင့်သည်ဟု ယူဆလိုက်မိ ပါသည်။

ထို့အပြင် နောက်ထပ်အကြောင်းတကြောင်းလည်း ပေါ် လာပြန်၏။ ယင်းအကြောင်းမှာ ယနေ့ တွင်ကျယ်နေသော "ဘက်ထရီ စုတ်ထိုးအရုပ်" ထိုးနည်း နှင့် များမကြာမီ ကမှ မြန်မာလူငယ်တို့၏ လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိလာသော "အပ်ထိုး အရုပ်" ထိုးနည်းတို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနည်းနှစ်နည်းဖြင့် ထိုး သော အရုပ်များမှာ နဂါးကြီးများ၊ မြွေကြီးများ၊ ငှက်ကြီး များ၊ အမွေးရုပ်တွေးနေသော လူရုပ်များနှင့် ခေတ်မီသော အခြား အရုပ်များချည်း မဟုတ်ပေ။ ရှေးနည်း အင်းအိုင် ခါးလှည့် လက်ဖွဲ့ အဆောင် ယုံကြည်သူတို့သော ထိုးနှံခဲ့သော အင်းကွက်[illegible]များလည်း ရောလျက်နေ[illegible]

မြန်မာ့ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ရေး

ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

တခါက ခြင်းရှင်ခေတ်ပညာကို အနောက်နိုင်ငံများမှဆင်း သက်လာသော ပညာလေဟု မေးမြန်းဖူးသော လူငယ် တဦး ကို သွားရောက် သတိရမိပါသည်။

ထိုနည်းတူပင် မြန်မာတို့၏ထိုးကွင်းမင်[illegible] ကာလ ကြာမြင့်ချိန်တွင် အတွေးမှား၊ အရေး[illegible] အသိမှားလာနိုင်စရာ ရှိပေသည်။ ယနေ့ [illegible]

spk0013
1,500.00 KS

mgyoe.com

မြန်မာ့ထိုးကွင်းမင်းကြောင်ဝလေ့၊ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း
စာမျက်နှာ ၁၂၃+ မျက်နှာ၊ ၁၂ ·၈စင်တီ× ၁၈ ·၅စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကုန်။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၁၇၊ မေလ၊ စတုတ္ထအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၁၉၈၆ စာပေဗိမာန်ထုတ် ပထမအကြိမ်မူ။

ရောင်းဈေး ၁၅၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

mgyoe.com

mgyoe.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

■■■■■■■■■■

မြန်မာ့ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ဓလေ့

ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

စာတော့တွဲအကြိမ်၊ ၂၀၁၇

mgyoe.com

mgyoe.com

mgyoe.com

mgyoe.com

မာတိကာ

-	နိဒါန်း	က
၁။	ဆေးမင်ကြောင်ဓလေ့	၁
၂။	မြန်မာနှင့် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်	၁၂
၃။	ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ဆေးများ	၃၂
၄။	ထိုးကွင်းမင်ကြောင်အမျိုးမျိုး	၄၇
၅။	ထိုးကွင်းမင်ကြောင် ထိုးနှံပုံ	၆၈
၆။	သိပ္ပံခေတ်ထိုးကွင်းမင်ကြောင်	၁၀၄
-	နိဂုံး	၁၁၅
-	တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သူများ	၁၁၇
-	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၁၂၀
-	ပေးစာနှင့်မှတ်တမ်းများ	၁၂၃

mgyoe.com

mgyoe.com

mgyoe.com

mgyoe.com

နိဒါန်း

စာရေးသူသည် ၁၉၈၁ ခုနှစ် မတ်လ ပထမပတ်အတွင်းက မိမိ ဇာတိရပ်ရွာသို့ ရောက်သွားခဲ့လေသည်။ သွားသည့်ခရီးစဉ်မှာ မကွေးမှ မင်းဘူးသို့ကူး၍ မင်းဘူးမှတစ်ဆင့် ကားတစ်တန်စီးကာ ခရီးဆက်ရပေသည်။ လမ်းခရီးတစ်လျှောက်တွင် စာမတတ်သူပပျောက်ရေး အသုံးလုံးလှုပ်ရှားမှု ဖွင့်ပွဲအတွက် ဆောက်လုပ်ထားသော မုခ်ဦးများ၊ နေရာအနှံ့ စိုက်ထူထားသော ဆောင်ပုဒ်များ၊ ကြွေးကြော်သံများကိုတွေ့မြင်ရပါသည်။ ထိုအခါ မိမိသည်လည်း ထိုလှုပ်ရှားတတ်ကြွနေသူများနည်းတူ ကောင်းမှုတစ်ခုခုပြုနိုင်ချေသော် ကောင်းလေစွဟု တောင့်တစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

မည်ကဲ့သို့သော ကုသိုလ်ကောင်းမှု လုပ်ရပါမည်နည်းဟု စဉ်းစားသည့်အခါ အဖေ့ကိုပြေးမြင်ပါသည်။ အဖေသည်လွန်ခဲ့သောသီတင်းသုံးပတ်က ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ အဖေ့တွင် ထိုးကွင်းဒူးချရှိသည်။ အဖေကွယ်လွန်သောအခါ ရွာတွင် ထိုးကွင်းသမား မရှိပြီ။

ဤသို့ဆိုလျှင် ထိုးကွင်းရှိသူပင်လျှင် ရှားပါးစပြုပြီဖြစ်သော ထိုးကွင်းမင်ကြောင်အကြောင်းကို စုဆောင်းရန် မသင့်ပါသလော။ ထို

mgyoe.com

mgyoe.com

အတွေးကို အမေးဖြင့်ပင် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်အကြောင်း မေးမြန်းစုဆောင်းရန် စိတ်ကူးရခဲ့ပါသည်။

သို့ရာတွင် ဤခလေ့သည်စာတစ်စောင်ပေတစ်ဖွဲ့ပြုစုရန်လိုအပ်ခြင်းရှိ မရှိ သုံးသပ်ရပါသေးသည်။ ထိုအခါ ယင်းခလေ့သည် တစ်ချိန်သောအခါက မြန်မာတို့၏ လူမှုဘဝတွင် များစွာသြဇာသက်ရောက်ခဲ့ပုံကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်မိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုးကွင်းရှိသူများ မကွယ်ပျောက်မီ စုဆောင်းမှတ်သားထားကာ ရေးသားပြုစုသင့်သည်ဟု ယူဆလိုက်မိပါသည်။

ထို့ပြင် နောက်ထပ်အကြောင်းတစ်ကြောင်းလည်း ပေါ်လာပြန်၏။ ယင်းအကြောင်းမှာ ယနေ့ တွင်ကျယ်နေသော 'ဘက်ထရီစုတ်ထိုးအရုပ်' ထိုးနည်းနှင့်များမကြာမီကမှ မြန်မာလူငယ်တို့၏ လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိလာသော 'အပ်ထိုးအရုပ်' ထိုးနည်းတို့ပင်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနည်းနှစ်နည်းဖြင့် ထိုးသောအရုပ်များမှာ နဂါးကြီးများ၊ မြွေကြီးများ၊ ငှက်ကြီးများ၊ အမွေးရှုပ်ထွေးနေသောလူရုပ်များနှင့် ခေတ်မီသော အခြားရုပ်များချည်း မဟုတ်ပေ။ ရှေးနည်း အင်းအိုင်ခါးလှည့်လက်ဖွဲ့အဆောင်ယုံကြည်သူတို့သာ ထိုးနှံခဲ့သော အင်းကွက်များ၊ သန်လျက်ထမ်း ဘီလူးများ၊ စမများလည်း ရောလျက်နေပေသည်။

တစ်ခါကခြင်းရိုင်ခတ်ပညာကို အနောက်နိုင်ငံများမှ ဆင်းသက်လာသော ပညာလောဟု မေးမြန်းဖူးသော လူငယ်တစ်ဦးကို သွားရောက်သတိရမိပါသည်။

ထိုနည်းတူပင် မြန်မာတို့၏ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်သည်လည်း ကာလကြာမြင့်ချိန်တွင် အတွေးမှား၊ အရေးမှား၊ အမှတ်မှား၊ အသိမှားလာနိုင်စရာရှိပေသည်။ ယနေ့ တွင်ကျယ်နေသောဆေးမင်ကြောင်များသည်ပင် ရှေးမြန်မာတို့၏ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်လော၊ ရှေးအခါက တွင်

mgyoe.com

mgyoe.com

ကျယ်ခဲ့ဖူးသော ထိုးကွင်းမင်ကြောင်သည်ပင် လက်ရှိဆေးမင်ကြောင် စတင်ရာဒေသ၏ ဩဇာရိပ်မှ လာသလော စသည်ဖြင့် ရှုပ်ထွေးနိုင်စရာ ရှိပါသည်။

ထို့ကြောင့် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုသဘော သက်ဝင်ခဲ့သော 'မြန်မာတို့၏ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ဓလေ့' ကိုစုဆောင်းမှတ်တမ်းတင်ရခြင်းသည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတစ်ခု ပြုလုပ်ပြီးစီးခြင်းဟူ၍အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

ဤသို့ပြုစုသော 'မြန်မာတို့၏ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ဓလေ့' စာစောင်သည်ပြည့်စုံရန် များစွာလိုဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြိုတင်ဝန်ခံ၍ မသင့်သည်ကိုပယ်ကာ သင့်သည်ကို လက်ခံကြရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။

ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အကူအညီပေးခဲ့ကြသော မောင်ချစ်မြတ်(ပွင့်ဖြူ)၊ မောင်မိုးနှောင်း(ဆင်ဖြူကျွန်း)၊ ဦးစန်းလွင်၊ ဆန်းညွန့်ဓာတ်ပုံတိုက်၊ စလင်းမြို့။ ဦးထွန်း၀ (ကျောင်းဆရာ) မြောင်းဦးရွာ၊ စေတုတ္တရာမြို့။ ကိုသောင်းလေး ရှမ်းစုရပ်၊ စကုမြို့။ ဦးသန်းမောင် (စာရေးဆရာ မင်းနွယ်) လယ်ကိုင်းမြို့။ ဦးတင်ဝင်း (သတင်းထောက်) ရွှေစင်ဓာတ်ပုံတိုက်၊ ၇ ရပ်ကွက် သာကေတမြို့။ ဦးထွန်းရုံ၊ ဦးအောင်စိန်နှင့် မောင်တင်စိုး၊ လေးပင်ကုန်း၊ ချောက်မြို့။ ပန်းချီအောင်မိုးနှင့် သုခုမအုန်းခင်။ ဆိပ်ဖြူမြို့မှ ကိုကြည်ဝင်း (ကုန်းရွာ)၊ ဦးအေးသောင်း (ကိုးထောင်ရွာ)၊ ဆင်ဖြူကျွန်းမြို့မှ ဦးအေးကောင်း(ဈေးမြောက်ဘက်)၊ ဦးဖိုးလှ(သရက်ချဉ်ရွာ)၊ ဦးခင်မောင်ယဉ်(သီးကုန်းရွာ)၊ ဦးခင် (ရွာသာကုန်းရွာ)၊ ဦးကျော်မြင့် (ညောင်ကုန်း-ရှားတော)၊ ဦးညဏ်ထူး (မြောင်းခွရွာ)၊ ဦးမြစန်း(ထုံးချောင်းရွာ)၊ ဦးထွန်းရှိန်(ခြူတန်း)၊ ဦးစိန်လှ (ရွာသစ်ရွာ)၊ ချောက်မြို့မှ နေမျိုးဦး(ချောက်)၊ မောင်ယင်းမာ(ချောက်)၊ ဦးမောင်မောင်-ဒေါ်ခွေး အငြိမ်းစား၊ ကျေးရွာမန်နေဂျာ၊ မင်းကုန်းရပ်၊

mgyoe.com

mgyoe.com

ပခန်းငယ်နှင့် ဦးလှဒင် ဒေါ်မြဦး (ကျောင်းဆရာ) ပခန်းငယ်၊ ခင်မောင်အေး (ရေနံမြေ)နှင့် မောင်ညိုသွေး။ ဦးညွန့်မောင်၊ ပေဋ္ဌာနစိတ်၊ တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက် ရန်ကုန်။ ဦးကျော်ညွန့် (မြေစာရင်းဌာန)၊ ပုသိမ်မြို့နှင့် စလင်းမြို့နယ်။ စေတုတ္တရာမြို့နယ်နှင့် ဆိပ်ဖြူမြို့နယ်များမှ ပါတီကောင်စီများအား ကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

❑

mgyoe.com

mgyoe.com

အခန်း (၁)
ဆေးမင်ကြောင်ဓလေ့

ရေခဲထဲက ဆေးမင်ကြောင်

လူ၏ ကိုယ်အရေပြားပေါ်တွင် စွဲမြဲစွာ ထင်နေစေရန် တုတ်ဆူးချွန်အစရှိသော အရာများဖြင့် ဆေးရောင်သွင်းကာ အရုပ်များ အမှတ်အသားနှင့် ပန်းကနုတ်စသော အလှအပများ ထိုးနှံထားခြင်းကို မင်ကြောင်ထိုးသည်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြပေသည်။

အချို့က ထိုးကွင်းထိုးခြင်း အလေ့အထသည် ပေါ်လီနီးရှင်း လူမျိုးများက စတင်ခဲ့၍ ၎င်းလူမျိုးတို့၏ ဘာသာစကား Ta Tau မှ Tattoo သို့ ဆင်းသက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြ၏။

မင်ကြောင်ထိုးနှံခြင်း ဓလေ့သည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိလူမျိုးအများအပြားတွင် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မည်သည့်အချိန်အခါက စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်ဟူ၍ကား မပြောနိုင်ကြသေးပါ။ အစောဆုံးကာလအဖြစ် တွေ့ရှိရသော ဆေးမင်ကြောင်အထောက်အထားမှာ ဆိုက်ဗေးရီးယားဒေသရှိ ရေခဲပြင်များအတွင်းမှ တူးဖော်ရရှိခဲ့သော ဆေးမင်ကြောင်ပါသည့်

mgyoe.com

mgyoe.com

ရုပ်အလောင်းများဖြစ်ပေ၏။

ဆိုက်ဗေးရီးယားပြည်နယ်မှ Altia လူမျိုးများ၏ ရေခဲသချိုင်း ပစ္စည်းများပြပွဲကို လန်ဒန်မြို့ ရှိဗြိတိသျှပြတိုက်တွင် ပြသဖူးပေသည်။ ယင်းရေခဲသချိုင်းပစ္စည်းများမှာ ရေခဲတုံးဖြစ်နေသော ဘီစီ ၅ ရာစုမှ ပစ္စည်းများဖြစ်ပေ၏။ ထိုပစ္စည်းများတွင် ရွှေငွေသစ်သားတို့ဖြင့် ပြုလုပ် ထားသော ပစ္စည်းများ၊ ဆင်စွယ်နှင့်သံထည် လက်ဝတ်လက်စားများ၊ ဓားလုံ့လေးမြား အစရှိသည့်လက်နက် ပစ္စည်းများ၊ လူ့ခေါင်းပြတ်များ နှင့် အခြောက်လှန်းထားသော ယောကျ်ားအလောင်းကောင်ကြီးများ ပါဝင်သည်ဆိုပေ၏။

ထိုသို့ပစ္စည်းပစ္စယ စုံလင်စွာကို ထည့်သွင်းမြှုပ်နှံရုံမက လူ့ခေါင်း ပြတ်နှင့် အခြောက်လှန်းထားသောအလောင်းများ ပါဝင်ရခြင်းမှာ သူတို့ ထုံးစံပင်ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းထုံးစံမှာ အကြီးအကဲတစ်ယောက် ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ထိုသူကိုမြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ရာသို့ သေသူ၏ ပစ္စည်းပစ္စယများနှင့် ကျေးကျွန် များကိုပါ တွင်းကြီးထဲထည့်၍ မြှုပ်နှံလိုက်ရလေ့ရှိသည်။

သို့ကြောင့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများနှင့် တွဲလျက်အခြောက် လှန်းထားသော ယောကျ်ားအလောင်းများပါ တွေ့ရခြင်းဖြစ်၏။ ထို ယောကျ်ားကြီးများ၏ အရေပြားပေါ်တွင်ပါရှိသော အရာများကား ဆေး ရောင်စုံဖြင့်လှပစွာထိုးနှံထားသော သစ်ခက်တစ်ရွက်၊ ငါးရုပ်၊ ငှက်ရုပ် နှင့် လူရုပ်များဖြစ်ပေသည်။[၁]

သို့ရာတွင် အီဂျစ်နိုင်ငံ၌မူ ဘီစီ ၁၅ ရာစု၊ ၂၀ ရာစုခန့်ကပင် ဆေးမင်ကြောင်အတတ် ပေါ်ထွန်းနေခဲ့ပြီဟု ယူဆရသော အထောက်

၁။ 'ထိုးကွင်းဓလေ့' ဦးတင်ဝင်း (ရေစကြို)၊ စာမျက်နှာ ၁၅၈၊ မိုးဝေ စာပေ မဂ္ဂဇင်း၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၉၈၀။

mgyoe.com

mgyoe.com

အထားများလည်း တွေ့ခဲ့ကြရသည်ဟု ဆို၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအချိန်အခါက ဆေးစိမ်ထားခဲ့သော ရုပ်အလောင်းများတွင် အပြာရောင်ဆေးဖြင့် မင်ကြောင်ထိုးထားသည့် သင်္ကေတများတွေ့ရသောကြောင့် ဖြစ်၏။[၂]

ဆေးမင်ကြောင်ချစ်သူများ

ဗြိတိသျှလူမျိုးများသည် ဆေးမင်ကြောင်ထိုးခြင်းကို အပျော်တမ်းသဘော၊ အလှအပသဘောဖြင့်သာ ထိုးနှံလေ့ရှိကြ၏။ "ဟေ့စတင်း" စစ်ပွဲအပြီး၌ ကျဆုံးသော ဟာရိုလ်ဘုရင်ကြီး၏ ကိုယ်ပေါ်တွင် နှလုံးသားနေရာ၌ "အက်ဒစ်သ" Edith ဟု ထိုးထားသည်ကို တွေ့ကြရ၏။

သတ္တမမြောက် အက်ဒွပ်ဘုရင်သည်လည်း ဝေလမင်းသားဘဝကပင် ဆေးမင်ကြောင်ထိုး ဝါသနာပါကာ တစ်ကိုယ်လုံးတွင် ဆေးမင်ကြောင်များထိုးနှံထားခဲ့ပေသည်။ ပဥ္စမမြောက်ဂျော့ဘုရင်နှင့်စစ်သေနာပတိဟောင်းကြီး မောင်ဂိုမာရီတို့သည်လည်း ၎င်းတို့ကိုယ်တွင် နဂါးရုပ်နှင့် လိပ်ပြာရုပ်များ ထိုးနှံထားခဲ့ကြ၏။

အသက် ၆၈ နှစ်ရှိ ဒိန်းမတ်ဘုရင်ကြီး ဖရက်ဒရစ်၏ကိုယ်ခန္ဓာကိုမူ ဆေးထိုးရုပ်ပြခန်းကြီးဟု ချီးကျူးကြရသည်။ အကြောင်းသော်ကား သူ့တစ်ကိုယ်လုံးတွင် ဆေးရောင်စုံအရုပ်များ အမျိုးမျိုးထိုးနှံထားသောကြောင့် ဖြစ်ပေ၏။

ဂျပန်လူမျိုးတို့၏ ဆေးမင်ကြောင်ထိုးသည့် ဓလေ့ကား အနုပညာသဘောကဲသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုးနှံလေ့ရှိသော အရုပ်များတွင် ရိုးရာဓလေ့နှင့် ရှေးဟောင်းသမိုင်းဝင် ဇာတ်ကောင်များ၏ ပုံသင်္ကေတအမျိုးမျိုး

၂။ 'ကော်ရစ်မင်သေ့' အောင်ချမ်း၊ စာမျက်နှာ ၁၀၄၊ စာပေဗိမာန် မဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ ၇၊ အမှတ် ၃၊ ဇူလိုင်လ၊ ၁၉၅၈။

mgyoe.com

mgyoe.com

ပါဝင်ပေသည်။ လူ့အလုံးအရပ်နှင့်အညီကြီးမားသော လူစွမ်းကောင်းပုံများ၊ ဘီလူးသဘက်ရုပ်ကြီးများနှင့်နဂါးရုပ်ကြီးများအပြင် သစ်ပင်ပုံ၊ ငှက်ပုံ၊ ငါးပုံနှင့် ပန်းပုံများလည်း ထိုးနှံကြ၏။

ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ဆေးမင်ကြောင်ထိုးခြင်းကို ၁၉ ရာစုနှစ်အတွင်းက ဥပဒေဖြင့် ပိတ်ပင်ခဲ့ဖူးပြားသော်လည်း ယင်းကိစ္စမှာ ပပျောက်မသွားပေ။ ငွေကုန်ကြေးကျခံကာ လပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်သည်အထိ သည်းခံပြီး ကြိုးစားပမ်းစား အနုစိတ်၍ ပြီးစီးအောင် ထိုးနှံကြသည်သာဖြစ်၏။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက နာဇီစစ်အကျဉ်းစခန်းရောက်အကျဉ်းသားများအနက် ကိုယ်ခန္ဓာပေါ်တွင် လှပသောဆေးမင်ကြောင် ရောင်စုံရုပ်ထိုးနှံထားမိသူများမှာ အခြားအကျဉ်းသားများထက် ပို၍ ကံဆိုးခဲ့ကြရ၏။ အကြောင်းမှုကား အကျဉ်းစခန်းအရာရှိများသည် အကျဉ်းသား၏ ရင်ဘတ်နှင့် ကျောပြင်မှ ဆေးမင်ကြောင်အရေခွံကို ခွာယူပြီး မီးအိမ်အုပ်ဆောင်းလုပ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေ၏။[၃]

အချို့သော မလေးရှားလူမျိုးများ၏ ဆေးမင်ကြောင်မှာမူ တင်ပါးတွင် ထိုးနှံထားသည်ကို တွေ့မြင်ရ၏။ ဤသို့ တင်ပါးတွင် ထိုးနှံထားသော ဆေးမင်ကြောင်မှာ အရုပ်များမဟုတ်ပေ။ လှပဆန်းကြယ်သော ပန်းကနုတ် ဒီဇိုင်းများ၊ အကွက်များဖြစ်ကြပေသည်။

ဖော်မိုဆာကျွန်းမြောက်ပိုင်းနေ "တေးရဲလ်" လူမျိုးလူငယ်များမှာမူ လူလားမြောက်ခြင်းအထိမ်းအမှတ်အဖြစ် နဖူးတွင်ဆေးမင်ကြောင် ထိုးကြရာမျက်နှာတစ်ပြင်လုံးရောင်ကိုင်းလာသည်အထိပြင်းထန်သည်ဆို၏။[၄]

၃။ 'ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုး'တိမ်မိုးလှိုင်၊ မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ ဇူလိုင်လ၊ ၁၉၇၅ ခု။

၄။ 'တရုတ်ဖြူနှင့် ခေါင်းဖြတ်လူရိုင်း' မောင်ဉာဏ်ဝန်၊ စာမျက်နှာ ၈၄၊ လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ် မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၇၇ ခု။

mgyoe.com

mgyoe.com

ဥရောပတိုက်တွင် ရှေးခေတ်အခါက ဂျာမန်လူမျိုး၊ ဂေါလလူမျိုးများနှင့် အင်္ဂလန်ကျွန်းသား တိုင်းရင်းသားများတွင် ထိုးကွင်းထိုးသောခလေ့ရှိခဲ့ဖူး၏။ ရေကြောင်းခရီးဖြင့် နယ်သစ်ပယ်သစ်ရှာဖွေခဲ့သောခေတ်က စပိန်လူမျိုးများသည် မြောက်အမေရိကတိုက်ပီရူးနိုင်ငံနှင့် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံများရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများတွင် ထိုးကွင်းထိုးသောအလေ့ရှိကြောင်း တွေ့မြင်ခဲ့ကြရ၏။

မြောက်အမေရိကမှ အင်ဒီယန်လူမျိုးများမှာလည်း ကလေးအရွယ်မှ စတင်ပြီး ထိုးကွင်းထိုးနှံလေ့ရှိကြသည်။ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာအတွင်းရှိကျွန်းများမှာ ပေါ်လီးနီးရှင်းလူမျိုး၊ မာအိုရီလူမျိုးနှင့် မာကေဆကျွန်းသားများမှာလည်း ယောကျ်ားရော မိန်းမပါ ဆေးမင်ရည်ထိုးနှံကြသည့် ရှေးကျသောအစဉ်အလာရှိကြသည်။ အက်ဒမီရယ်လတီကျွန်း၊ ဖိဂျီကျွန်းနှင့် လျူကျူကျွန်းမှ ကျွန်းသူများသည်လည်း ဆေးနီ၊ ဆေးနက်ပြာတို့ကို ကိုယ်ခန္ဓာတွင် မင်ကြောင်ထိုးခြယ်ခြင်းဖြင့် အလှပြုပြင်နည်းတစ်ရပ်အဖြစ်အသုံးပြုကြ၏။

ဆော်လမွန်ကျွန်းသူမိန်းကလေးများမှာမူ မျက်နှာနှင့် ရင်ဘတ်၌ဆေးမင်ကြောင် ထိုးပြီးမှသာ အိမ်ထောင်ပြုနိုင်ကြသည်။ ဖော်မိုဆာကျွန်းသူများမှာလည်း ထိုနည်းတူစွာပင် လက်ထပ်ပွဲ မကျင်းပမီတွင်မျက်နှာ၌ ဆေးမင်ကြောင်ထိုးနှံကြရ၏။ နယူးဂီနီကျွန်းမှ ပါပူအန်အမျိုးသမီးများမှာကား လက်မထပ်မီကာလတွင် မျက်နှာကိုချန်လျက်တစ်ကိုယ်လုံးအနှံ့ ဆေးမင်ကြောင်ရေးခြယ်ထိုးနှံထား၍ မင်္ဂလာပွဲကျင်းပသောအခါတွင်မှ မျက်နှာကို ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုးကြရ၏။

သို့သော် အေဒီ ၁၇ ရာစုအထိ အင်္ဂလန်နှင့် အနောက်ဥရောပတွင် ဆေးမင်ကြောင်ကို ထိုးနှံရန်ဝေးစွ၊ မြင်ပင်မြင်ဖူးကြသေးဟန် မတူပေ။ အကြောင်းသော် ဥရောပတိုက်သား ဒမ်ပီယာဆိုသူသည်ထိုးကွင်း

mgyoe.com

mgyoe.com

ရှိသော ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာတောင်ပိုင်းကျွန်းသားများကို ပြပွဲပြသရန် ဥရောပသို့ ခေါ်ဆောင်သွားဖူးသည်ဟု သိရှိရသောကြောင့်ပေတည်း။

နယ်သစ်ရှာသူတစ်ဦးဖြစ်သည့် ကပ္ပတိန်ကွတ်သည်လည်း ထိုးကွင်းရှိသူများကို အင်္ဂလန်သို့ ခေါ်ယူပြသရာ မြင်သူတိုင်း အံ့သြကြရ၏။ ထိုအခါမှစ၍ အင်္ဂလန်နှင့်ဥရောပတွင် ထိုးကွင်းမင်ကြောင် ခေတ်စားလာရာ မင်ကြောင်ဆရာများမှာ လက်မလည်အောင် အလုပ်များခဲ့ကြရ၏။

ထိုကဲ့သို့ ဆေးမင်ကြောင်ကို လူအများစိတ်ဝင်စားသည်ကို အကြောင်းပြု၍ "ဒီဗား" မောင်နှံတို့သည် ကြီးကျယ်သော သာသနာဝင် ပန်းချီကားများကိုကျောတွင် ထိုးနှံလျက် ပြပွဲသွင်းရာ လူအများ၏ ဝိုင်းဝန်းအားပေးခြင်းခံခဲ့ကြရ၏။ ဒီဗား၏ ကျောတွင် ထိုးနှံသော ပန်းချီကားမှာ လီယိုနာဒိုဒါဗင်ချီ၏ လက်ရာကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည့် "ခရစ်တော်အား လက်ဝါးကပ်တိုင်တင်ခြင်း" ပန်းချီကားဖြစ်၍ ဇနီး၏ ကျောတွင်ထိုးနှံသောပန်းချီကားမှာ "ခရစ်တော်၏နောက်ဆုံးညစာ" ဖြစ်ပေသည်။

ထိုအချိန်အခါက ပြပွဲသွင်းသောထိုးကွင်းမင်ကြောင်ရှင်များအနက် အချို့၏ ပြပွဲတစ်ခါပြ ဝင်ငွေမှာ မြန်မာငွေတစ်ထောင်ကျပ်မှ တစ်ထောင့်ငါးရာထိ ရှိသောဟူ၏။[၅]

ရည်ရွယ်ချက်များ

ဆေးမင်ကြောင်ထိုးနှံရာတွင် ရည်ရွယ်ချက်များရှိကြပါသည်။ ယင်းတို့မှာ –

၅။ 'ကော်ရစ်မင်သေ' အောင်ချမ်း၊ စာမျက်နှာ ၁၀၅၊ စာပေဗိမာန် မဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ ၇၊ အမှတ် ၃၊ ဇူလိုင်လ ၁၉၅၈ ခု။

mgyoe.com

(က) အမှတ်အသားအဖြစ် ထိုးနှံခြင်း။
(ခ) အလှအပအဖြစ်ထိုးနှံခြင်း။
(ဂ) စွဲလမ်းမှုအခြေခံ၍ အဆောင်သဘောထိုးနှံခြင်း။
(ဃ) ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ထိုးနှံခြင်းတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

အမှတ်အသားအဖြစ်ထိုးနှံခြင်း

အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှ အမျိုးသားလယ်သမားသမဂ္ဂသည် ယင်းတို့အဖွဲ့ပိုင် မွေးမြူရေးခြံများမှ ကြက်ဆင်များကို လျှို့ဝှက်အမှတ်အသားထိုးထားကြ၏။ ထိုအမှတ်အသားကိုလည်း မှတ်ပုံတင်ထားသည့်အတွက် အဖွဲ့ပိုင်ကြက်ဆင်များအခိုးခံရပါက ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန်ခိုင်လုံသော သက်သေခံရရှိပြီး ဖြစ်သွားတော့၏။

ဩစတြေးလျနိုင်ငံမှ သိုးမွေးမြူသော လူချမ်းသာတစ်ဦးသည်လည်း သေတမ်းစာကို သူ၏ ကျောပြင်တွင် ဆေးထိုးကာ ရေးသားထားခဲ့ဖူးသည်ဆို၏။[၆]

ပထမကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီ နှစ်များနှင့် စစ်အတွင်းကလည်း အချို့သူလျှိုများသည် ဆေးမင်ကြောင်ထိုးသော ပညာကို အသုံးချခဲ့ကြသည်ဟု ကြားနာမှတ်သားရဖူး၏။ ရန်သူ၏ အရေးကြီးသော နေရာများကို စက္ကူစသည်တို့တွင် ရေးဆွဲမှတ်တမ်းတင်ပြီး ယူဆောင်သွားရန် မလွယ်ကူလှချေ။ ထို့ကြောင့် ဦးခေါင်းကို ပြောင်အောင်ရိတ်ကာ လျှို့ဝှက်သောမြေပုံများကို စုတ်ဖြင့်ထိုးနှံသည်။ ဆံပင်ရှည်အောင်ထားပြီးမှ ထိုသူကို လိုရာနိုင်ငံသို့ ပို့ပေးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ကုန်းဘောင်ခေတ်နောက်ဆုံးမင်းဆက်မင်း

၆။ "ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုး" တိမ်မိုးလှိုင်၊ မြဝတီမဂ္ဂဇင်း။

mgyoe.com

mgyoe.com

များလက်ထက်တွင် လူ့ကိုယ်၌ အမှတ်အသားပြုမှုကို ဆေးမင်ကြောင် ထိုးနှံ၍ အမှတ်အသားပြုလေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရပေ၏။ အမှတ်အသားမှာ နှစ်မျိုးရှိ၍ အကောင်းဘက်မှာရော အဆိုးဘက်မှာပါ အသုံးပြုလေသည်။

ထိုအချိန်အခါက ခိုးသားဓားပြများကို ရပ်ရွာအေးချမ်းရေးအတွက် အဆုံးစီရင်လေ့ရှိ၏။ သို့ရာတွင် အဆုံးစီရင်လောက်သည်အထိ အပြစ်မကြီးလေးသူများကိုမူ နဖူးတွင် "ဓားပြ"ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ "သူခိုး" ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ လက်ဖျံတွင်လည်း "နောက်မဆိုးနှင့်" ဟူ၍လည်းကောင်း ဆေးမင်ကြောင်ဖြင့် ထိုး၍လွှတ်တတ်ကြ၏။ ဤကား အဆိုးဘက်တွင် အသုံးပြုသော ဆေးမင်ကြောင် အမှတ်အသားပေတည်း။

မြန်မာမင်းများလက်ထက်တွင် အမြဲတမ်းတပ်မတော်ကြီး ဖွဲ့စည်းလေ့မရှိခဲ့ပြားသော်လည်း ကုန်းဘောင်ခေတ်နောက်ပိုင်းတွင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အမြဲတမ်းတပ်အချို့ ဖွဲ့စည်းထားခဲ့၏။ ယင်းတို့အနက် လွှတ်ရုံးနှင့် ရွှေနန်းတော်ကြီးအတွက် လောလောဆယ်အသုံးမလိုသူများမှာ ရသင့်ရထိုက်ရာ လယ်ယာကိုင်းကျွန်း လုပ်ကိုင်စားသောက်နေထိုင်ကြရ၏။ ယင်းတို့ကို အစုအဝန်းစသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားရာ ယင်းအမှုထမ်းတို့၏ လည်ကုပ်တွင် ဆေးထိုးကာ အမှတ်အသားပြုထားသဖြင့် "ဆေးထိုးထမ်း" ဟုခေါ်ပေ၏။

ထိုဆေးထိုးထမ်းများထဲတွင် မြောက်ဒဝယ်၊ တောင်ဒဝယ်၊ မြောက်မာရဘင်၊ တောင်မာရဘင်၊ ရွှေပြည်မှန်ကင်း၊ နတ်စုလက်ဝဲ၊ နတ်စုလကျာ၊ ရွှေးလက်ဝဲ၊ ရွှေးလကျာစသော သေနတ်စွဲ အမှုထမ်းတို့မှာ လည်ကုပ်၊ လက်ဖမိုး စသည်တို့၌ "နတ်ဘီလူး လကျာသန်လျက်ထမ်း" ခြသေ့ရုပ်များ ဆေးတော်ရေးမှတ်ထားကြလေသည်။

(ဦးမောင်မောင်တင်ထံမှ ဦးသာမြတ်ထံ ပေးစာ၊ အတွဲ ၃၊ အမှတ် ၆၊ ယဉ်ကျေးမှုစာစောင်၊ စာမျက်နှာ ၈၄–၈၅ မှ)

mgyoe.com

mgyoe.com

ထိုမှတစ်ဖန် ပါးကွက်အာဏာသားများဟု ခေါ်တွင်သော ရာဇဝတ်မှုထမ်း အချို့မှာလည်း အမှန်ပင် ပါးတွင် အကွက်ကြီးများရှိ၏။ ယင်းအကွက်ကြီးများမှာ ဆေးမင်ကြောင်ထိုးနှံထားခြင်းဖြစ်ပေ၏။ ၎င်း "တန်း" အမှုထမ်းများကို "ပါးကွက်" ဟု ခေါ်သည်။ ထိုပါးကွက်တို့မှာ ပါးနှစ်ဖက်တွင် မင်နက်ဖြင့် ဒင်္ဂါးဝိုင်းအရွယ်ခန့် ထိုးနှံထားရသည်။ ရင်ဘတ်တွင်လည်း "သူသတ်" ဟူသော စာတန်းကို မင်နက်ဖြင့် ထိုးနှံထားရသည်။[၇]

မြန်မာနိုင်ငံအလုံး နယ်ချဲ့လက်တွင်း ကျရောက်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း အတန်ကြာတွင် နေနှယ် လနှယ် ထင်ရှားသော တော်လှန်ပုန်ကန်မှုကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်ပွားခဲ့၏။ ယင်းကား သုပဏ္ဏက ဂဠုန်ရာဇာအမည်ခံ ဂဠုန်ဆရာစံ၏ လယ်သမားသူပုန်ကြီးပေတည်း။

ထိုပုန်ကန်မှုကြီးတွင် ပါဝင်သော ဂဠုန်တပ်သားများကို တာဝန်အနုအရင့်လိုက်၍ "ကတပ်သား"၊ "ခတပ်သား" ဟု ဆေးမင်ကြောင်ထိုးကာ အမှတ်အသားပြုခွဲခြားခဲ့ဖူးပေ၏။

အလှအပအဖြစ်ထိုးနှံခြင်း

ကမ္ဘာပေါ်ရှိလူမျိုးအသီးသီးတို့ ဆေးမင်ကြောင်ထိုးနှံကြရာတွင် များသောအားဖြင့် အလှအပအလို့ငှာသာ ထိုးနှံကြပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ခေတ် ကောင်းခဲ့စဉ်က အမျိုးသမီးများလည်း အားကျမခံဝင်ထိုးတတ်ကြပါသည်။ ထိုသို့ထိုးရာတွင် ပေါင်တစ်ဖက် တစ်ချက်၌ ငုံးရုပ်၊ ကြက်ရုပ် စသည်များကို တစ်ရုပ်စီ ထိုးနှံခြင်းမျိုးဖြစ်၏။

၇။ "စလေဦးပုည" စာမျက်နှာ ၆၁၊ သီတာထွန်းပုံနှိပ်တိုက်၊ ကျောက်မြောင်း၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉၆၆။

mgyoe.com

mgyoe.com

အခွစုတ်ဖြစ်သော မြန်မာစုတ်ဖြင့်ထိုးသော ဆေးမင်ကြောင်မှေးမှိန်ချိန်တွင် ဓာတ်ခဲအားသုံး၊ ဘက်ထရီဓာတ်အားသုံးအပ်ဖြင့် ထိုးသော မင်ကြောင်များပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ ထို့နောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ နှောင်းပြီးမှ အဝတ်ချုပ်အပ်ဖြင့်ထိုးသော ဆေးမင်ကြောင်ထိုးနည်းသစ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ ထိုနည်းနှစ်နည်းဖြင့် ထိုးနှံသောဆေးမင်ကြောင်များအားလုံးနီးပါးသည် အလှအပသက်သက်အတွက် ထိုးနှံသောဆေးမင်ကြောင်များဖြစ်ကြပေ၏။

စွဲလမ်းမှုအခြေခံ၍ ထိုးနှံခြင်း

များသောအားဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာအထက်ပိုင်းတွင် ထိုးနှံလေ့ရှိကြပါသည်။ နတ်ရုပ်များ၊ ဘီလူးရုပ်များနှင့် အခြားအရုပ်များကို မန္တန်စာလုံးများ ခြံရံလျက်ဖြစ်စေ၊ အင်းကွက်များတွင် အင်းဆန်များသွင်း၍ ဖြစ်စေ၊ စာလုံးများချည်းဖြစ်စေ ထိုးနှံကြပေသည်။

အချို့လည်း လျှာပေါ်တွင်ပါ ထိုးနှံကြသေး၏။ သို့ရာတွင် အစက်အပြောက်မျှသာ အထိုးခံနိုင်ပေသည်။

စွဲလမ်းမှုအခြေခံ၍ အဆောင်အဖြစ် ဆေးမင်ကြောင်ထိုးနှံရာတွင် ကိုယ်ခန္ဓာအထက်ပိုင်းတွင်သာ ဆေးနီဖြင့် အထိုးများပါသည်။ သို့ရာတွင် ရံဖန်ရံခါလည်း အနက်ရောင်ဖြင့် ထိုးတတ်ကြသေး၏။ လက်ယာဘက်လက်ဆစ်၊ လက်ဖမိုးနှင့် လက်ကောက်ဝတ်များတွင်တွေ့ရလေ့ရှိသော ဆေးမင်ကြောင်အနက်စက်၊ အနက်ပြောက်များနှင့် ခြေမျက်စိဝန်းကျင်တွင် တွေ့မြင်ရတတ်သော အနက်စက်များမှာလည်း အဆောင်သဘော သက်ဝင်ပေသည်။

mgyoe.com

mgyoe.com

ထိုးတမ်းစဉ်လာအရ ထိုးနှံခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသားယောကျ်ားများသည် ရှေးဦးပိုင်းတွင် အဆောင်သဘောဖြင့် မင်ကြောင်များ ထိုးနှံလာခဲ့ရာမှ နောင်သော် အလှအပသဘောသို့ ရွေ့လျောလာခဲ့၏။ ထိုမှတစ်ဖန် "ထိုးကွင်းရှိမှ ယောကျ်ားပီသသည်" ဟူသော သဘောထားများ ဝင်ရောက်လာချိန်တွင်မူ ထုံးတမ်းစဉ်လာသဘော သက်ရောက်သွားတော့၏။

မြန်မာနိုင်ငံတော်သူ ချင်းအမျိုးသမီးများသည် မျက်နှာတစ်ပြင်လုံး မည်းမှောင်နေသောပါးရဲထိုး (ပါးထိုး၊ ပါးမည်းထိုး) ခဲ့ကြဖူးပါသည်။ ပါးရဲမပါသော အမျိုးသမီးသည် ပွဲမဝင်၊ မတင့်တယ်ဟု သဘောထားခဲ့ကြ၏။ နောင်အခါတွင် ကာလရွေ့လျောပြီး "ပါးကြောင်" "ပါးကြား" စသည်ဖြင့် စတိသဘောထိုးနှံခြင်းသို့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပေ၏။

❑

mgyoe.com

mgyoe.com

အခန်း (၂)
မြန်မာနှင့် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်

မင်ကြောင်အစ မင်သေ့က

ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ကို မင်သေ့၊ ကော်၊ ကော်ရစ်၊ မင်ကော်ရစ် ဟူ၍ လည်း ခေါ်တွင်ကြပေသေးသည်။

"မင်သေ့" အခေါ်အဝေါ်ကို ဤသို့ တွေ့ရှိရပါသည်။

"ပုဂံခေတ်တွင် အဆောက်အအုံ နံရံတို့၌ မင်စာများကို ရေးလေ့ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရပေသေးသည်။ ထိုသို့ မင်စာရေးသောအတတ်ကို ပုဂံခေတ်၌ ပန်သေ့ဟု ခေါ်ခဲ့ဟန်ရှိသည်။ ပန်သေ့ဆိုသော စကားကိုပုဂံကျောက်စာတို့တွင် မကြာခဏတွေ့ရသည်။ ထိုစကားမှာ နောင်ခေတ်တို့တွင် ဆေးမင်ကြောင်ထိုးသည့် အတတ်ကို ခေါ်သည့် 'မှင်သေ့' ဟူသော စကားနှင့်ဆက်သွယ်လျက်ရှိပြီးလျှင်"[၈]

၈။ "ပုဂံခေတ်ယဉ်ကျေးမှု" ဦးဖိုးလတ်၊ စာမျက်နှာ ၅၈၊ ယဉ်ကျေးမှုစာစောင်၊ အတွဲ ၃၊ အမှတ် ၆၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၉၆၀။

mgyoe.com

များသောအားဖြင့် ဟထိုးမဖတ်ဘဲ မင်သေ့ဟူ၍သာ အတွေ့များ၏။ မင်သည် ကျပ်ခိုး၊ မှိုင်း၊ မင်ဖြစ်၍ သေ့မှာ ထိုးသွင်းခြင်း၊ သွတ်သွင်းခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် မှင်သေ့ သို့မဟုတ် မင်သေ့မှာ လူအရေပြားအတွင်းသို့ မင်ကို ထိုးသွင်းစွဲထင်စေခြင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုပေါ်တွင် မင်ဖြင့်ရေးထိုးခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

မင်သေ့အစ ဝိဝါဒ

မင်သေ့ထိုးနှံသည့် ဓလေ့ဖြစ်ပေါ်ပုံတွင် အောက်ပါအတိုင်းအယူအဆသုံးမျိုးကွဲပြားလျက်ဖော်ပြထားကြသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ယင်းတို့မှာ –

(က) ပုဂံခေတ် အရည်းကြီးများက စတင်ခဲ့သည်။

(ခ) သရေခေတ္တရာ ဥတ္တမသီရိမထေရ်က စတင်သည်။

(ဂ) ထိုးကွင်းအစ မောင်ကံက ဟူ၍ဖြစ်ကြသည်။

(က) အရည်းကြီးများ စတင်ပုံ

အနော်ရထာမင်းလက်ထက်မတိုင်မီ ပုဂံပြည်ကြီးတွင် မင်းဆက်ပေါင်း သုံးဆယ်စိုးစံခဲ့ကြ၏။ ထိုမင်းများ၏ လက်ထက်တွင် အရည်းကြီးရှင်ယောင်များသည် မင်းနှင့် ပြည်သူတို့အပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ ဩဇာညောင်းခဲ့သည်။

သူတို့၏ အကျင့်တရားမှာ သေသောက်ခြင်း၊ လက်ဖွေ့လက်ပန်းသတ်ခြင်း၊ ဓားလှံထိုးအဝတ်၊ လေးမြားပစ်ခတ်ခြင်း အတတ်တို့ကိုလေ့ကျင့်ခြင်း၊ ဆေးဝါးကုသခြင်းတို့ဖြစ်၏။ သူတို့ဖြန့်ဖြူးသော တရားများမှာအင်းအိုင်ခါးလှည့်၊ လက်ဖွဲ့ဂါထာမန္တန်များကိုကိုးကွယ်ရွတ်ဆိုစေခြင်းနှင့် စက်သွင်းအတတ် မှော်အတတ်တို့ကိုယုံကြည်စေခြင်း

mgyoe.com

mgyoe.com

တို့ဖြစ်ကြ၏။[၉]

ဆရာကြီးစလေဦးပုညက "ရွှေ့အတိတော၊ ပုဂံပြည်တွင်၊ ဆံကေသာ လက်လေးသစ်၊ မုတ်ဆိတ်မွေးဗရပျစ်၊ မည်းညစ်သည့်စီဝရံနှင့် တာတေလံအကျင့်ဆိုးသော၊ ရှင်သို့တကာ့ခေါင်ကြီး၊ ရှင်မထီး" ဟူ၍ နောင်တစ်ချိန်တွင် ရေးသားဖွဲ့ဆိုရလောက်အောင် ဆံရှည်ထားသည်။ ဒေါက်ချာဆောင်းသည်။ မည်းညစ်သော သင်္ကန်းကို ဝတ်ကာ မြင်းစီး၊ အရက်သောက်၍ နပန်းသတ်သည်။ သို့တစေ ထို့အရည်းသုံးဆယ်တွင် အခြံအရံခြောက်သောင်းရှိသည်။

ထိုးကွင်းမင်ကြောင်သည် ထိုအရည်းကြီးများမှ အစပြု၍ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု လေ့သင်းမင်းရေး" တစ္ဓတ္ထဒီပနီ"တွင် တွေ့မြင်ရသည်ဟု အဆိုရှိပေသည်။[၁၀]

ထိုခေတ် ထိုအခါက လူများသည် ထိုအရည်းကြီးတို့အား သဒ္ဓါတရားထက်သန်စွာ ယုံကြည်ခဲ့ကြပုံမှာ မင်္ဂလာသတို့သမီးအား အရည်းကြီးတို့ထံ ပို့ဆက်ကာ ပန်းဦးလွှတ်ပူဇော်သည်အထိဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ထိုမျှ ယုံကြည်နေသည့်အတွက် အရည်းကြီးများက ရွတ်ဖတ်စေသောဂါထာများ၊ မန္တန်များကိုလည်း ယုံကြည်အားကိုးမည်မှာ သေချာလှပေ၏။ ထိုဂါထာများ၊ မန္တန်များ ရေးသွင်းထားသော လက်ဖွဲ့၊ ခါးလှည့်စသော အဆောင်များကိုလည်း ယုံကြည်အားထားကြမည်သာ ဖြစ်၏။

ထိုဂါထာမန္တန်များကို နှုတ်မှ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ခြင်း မပြုမူ၍ ရွှေပြား၊ ငွေပြား၊ ပေရွက်နှင့် ထန်းရွက် စသည်တို့၏ မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင်

၉။ "အရည်းကြီး" မွန်းဓာတု၊ စာမျက်နှာ ၈၊ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ် ၅၇၊ အောက်တိုဘာလ ၁၉၅၀။

၁၀။ "ထိုးကွင်းမင်ကြောင်" ဒဂုန်နတ်ရှင်၊ စာမျက်နှာ ၁၄၄၊ ယဉ်ကျေးမှုစာစောင်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉၆၁ ခု။

mgyoe.com

ရေးထိုးပြီး ကိုယ်နှင့်မကွာ ဆောင်ထားကာမျှဖြင့် အကျိုးရှိလျှင် ကိုယ်နှင့် အမြဲမကွာရှိစေရန် အရေပြားပေါ်တွင် ထိုးနှံထားပါမူ ပိုပြီးအစွမ်းထက် နိုင်သည်ဟူ၍ တစ်စုံတစ်ယောက်က စတင်ကာ အကြံပေါက်လာဖွယ်ရှိ ပေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ လူ၏ အရေခွံပေါ်တွင် အင်းကွက်များ၊ ဂါထာ မန္တရားများ ထိုးနှံခြင်းအလေ့စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေမည်။

ဤသို့ အင်းကွက်များ၊ ဂါထာများကို ကိုယ်တွင် ထိုးနှံရာမှ တစ်ဆင့် နတ်ရုပ်၊ သိကြားရုပ်၊ ဘီလူး၊ ဒေါင်းနှင့် ယုန်ရုပ်များ ပါဝင် လာခြင်းဖြစ်၏။ နတ်များမှာ သာသနာတော်စောင့်နတ်ကြီးများ၊ ကမ္ဘာ စောင့် နတ်ကြီးများနှင့် သူရဿတီတို့ဖြစ်ကြပေသည်။ သိကြားမင်းကို အချို့က သောတပန်ဟု ဆိုကြ၏။ မြတ်ဘိုးတော်သိကြားမင်းဟုလည်း အမြတ်တနိုးခေါ်တွင်ကြ၏။

ယုန်ရုပ်သည် လမင်းဟူသော သဘောဆောင်သည်။ ဒေါင်းရုပ် ကား နေမင်းဖြစ်၏။ ဘီလူးများကား ဟေမဝန္တ၊ သာတာဂီရိတို့ကဲ့သို့ ယဉ်ကျေးသော ဘီလူးများနှင့် အာဠာဝက ပုဏ္ဏကတို့ကဲ့သို့သော ရိုင်းစိုင်း ကြမ်းကြုတ်သည့် ဘီလူးများကို ရည်ရွယ်ပေသည်။

ထိုအရုပ်များကို အစီရင်ဆေးများတွင် မင်မှိုင်းရောနှောပြီး ကိုယ်တွင် ထိုးနှံကြ၏။ ထိုသို့ ထိုးနှံပုံကို ကျည်းကန်ရှင်ကြီးရှင်နန္ဒ ဓဇက သူ၏ "ဦးသာသနက ညီမောင်ရွှေဝိုင်းထံပေးသည့် မေတ္တာစာ" တွင် ဤသို့ ဖော်ပြထား၏။

"ဆင်လမ်း မြင်းလမ်း၊ ဗိုလ်လမ်း ရထားတိုက်၊ အလိုက် သင့်အနေ၊ ခရုဇွေ ခရုပတ်၊ အနောတတ်ရေလည်ဟန်၊ သတ္တရ ဘန်တောင်ဆင့်၊ မြင့်မိုတက် မြင့်မိုဆု၊ ကုမုဒ္ဒရာ ကြာချပ်စက် သွား၊ အင်းနားကွက်နေ၊ ထောင့်ပြေခိုနန်း၊ အခန်းခန်း အဘွဲ့ဘွဲ့၊ မြည်ရည်များ မှဲ့ကြသည်။ တစ်ဆယ့်နှစ်ရပ် အင်မှတ်ဘီလာဆုတ်

mgyoe.com

ကိုးသွယ်၊ အကျယ်မှာ အနန္တစမွနဝကွန်ချာ၊ ကတ္တရာဆက် အကျိုးကူး၊ ဆီဘူးခတ် ခြသေ့ခုန်၊ ဇမ္ဗူတုန် ဇမ္ဗူကျော်၊ နေကျော် လကျော်၊ ကျောက်ပေါ်ရေသွား၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ခရုပတ်၊ မဏိ ဇောတိရည်ရှစ်ဖြာ၊ ပဋ္ဌသာခါမူလ၊ အဋ္ဌသာ ခါကိုးသွယ်၊ နေကွယ် လခံ၊ ဆိတ်တခံစာတခုန်၊ ဂဠုန်တောင်ထောင့် ဖြတ်နဂါးပတ်စက် သွား၊ သိကြားတံဆိပ် သိကြားကျောက်စာတိုင်၊ ငြိုဟ်ပြိုင်အင်း ငြိုဟ်ဆိုင်အင်း၊ နဝင်းသက် တြင်းသက်၊ အာယုခက်တဝ၊ အာဋ္ဌာ ဝက မျက်စောင်းထိုး၊ မိုးမခနေမခံ၊ ပါပန်သောမန်၊ စာရံနှင့် ဂဏန်းသွင်း၊ မိတ်ကွင်းနှင့် ရန်ကွင်း၊ ပေတကင်းသင်းတပုံ၊ မှော်ရုံကြီးကွန်ချာ၊ ကေသာနောက်လှန် နံပေါ်နှင့် ဇာတ်ပေါ်၊ ဇော်ဂျီလာ၊ နဖူးစာမူလ၊ စာမနှင့်ဘူတ၊ ဇောရိသာဒ အထွက်အဝင် ရှင်ထိလက်စက်ပုံ အင်းကွက်စုံ အသေအခွေတွင်၊ ဂဏန်းချေ ဂဏန်း ထားအက္ခရာသွား ဂါထာ သွားတိုင်းမသိအများကို နံ့ထား လေ့လာ၍"[၁၁]

အထက်တွင်ဆိုခဲ့ပြီးသော အရည်းကြီးများသည် အနော်ရထာမင်း စော၏ အာဏာစက်ကြောင့် မင်းနေပြည်တော်မှ လွင့်ပြေးရသော်ငြား လည်း အခြားနေရာများတွင်ဆက်လက်ဘုန်းကြီးနေကြကာ ကုန်းဘောင် ခေတ်အထိ ပွဲကျောင်းဘုန်းကြီးဟူ၍ တည်ရှိနေခဲ့ကြ၏။

ရှေးမြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကို ပြန်ကြည့်လျှင် သူတစ်ပါးက ကျူးကျော် သောစစ်၊ မခန့်မညားပြုသူအား ကျိုးနွံအောင် ဆုံးမသောစစ်နှင့် အချင်း ချင်း တိုက်ခိုက်ရသောစစ်ပွဲများ ထပ်ထပ်ကြမ်းနေခဲ့၏။ သို့ကြောင့် စစ်မက်ထူပြောသော နိုင်ငံတွင် ဓားခုတ်၊ လှံထိုး၊ ဆင်စီးမြင်းစီးစသော

၁၁။ "ကျည်းကန်ရှင်ကြီး မေတ္တာစာနှင့် ခက်ဆစ်အဖြေ" ဂုဏ်ထူးဆောင်ဆရာပွား တည်းဖြတ်၊ စာမျက်နှာ ၉၁၊ ဇူလိုင်လ ၁၉၅၇ ခု။

mgyoe.com

အတိုက်အခိုက်ပညာ ကျွမ်းကျင်သော အရည်းကြီးများသည် ပွဲကျောင်းဘုန်းကြီးအမည်ခံကာ ဆက်လက်ရှင်သန်နေနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။

အင်းဝဘုရင် မင်းခေါင်လက်ထက်၌ သီပေါကုန်းဘောင်စော်ဘွားဘုရင်မင်းခေါင်၏ တူမတော်ခင်ပွန်း သိုကြောင်ဘွား ခေါ်ယူလာသော လက်ဖွေ့ကျော်နှင့် တောင်စည်းခုံသံဃရာဇာ ရှင်ဝရသီလတို့ စကားကျောင်းတော် မော်ကွန်းစိုက် မုခ်ဝင်တံခါး အရှေ့နှစ်တာခြားတွင် အများပရိသတ်ရှေ့၌ သတ်ကြရာ သံဃရာဇာ၏ပြိုင်ဘက် လက်ဖွေ့ကျော်မှာ ကျောဘက်သို့ မျက်နှာရောက်သွား၏။

ကုန်းဘောင်စော်ဘွားက "သေသော် မြင်ဝံ့၏။ ယခု အမြင်မကောင်းပါတကား အရှင်ဘုရား" ဟု ဆိုလျှင် လက်ဝဲလက်ဖြင့်သပ်လိုက်ပြန်ရာ မျက်နှာရှေ့သို့ ပြန်ရောက်လာ၏။[၁၂]

ထိုပွဲကျောင်း ဘုန်းကြီးတို့၏ အမူအကျင့်မှာ ထေရဝါဒသာသနာဝင်ရဟန်းတော်များအမြင်တွင် မည်သို့မျှမတင့်တယ်ပေ။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်

"ထိုတွင်ပင်၊ ဂါမဝါသီ ဗဟုစာရဂိုဏ်း ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တပည့်ပဥ္စင်းပျို ရှင်ပျိုတို့သည် ပွဲလမ်းသဘင် လက်ဖွေ့လက်ပမ်းဆေးမန္တရားလက်ဖွဲ့ ထိုးကွင်းအနှံ့ကို ဆည်းပူးခြင်းလုံ့လလွန်ကဲ၍ ပရိယတ် ပဋိပတ်ဖြည့်စွမ်းခြင်းကို အားမထုတ်ပြီ"

"အဝတ်အစားမှာလည်း တမုတ်နုနယ် ပန်းဆိုး တိန်ညက်ဆိုး၊ ပေါက်ပွင့်ဆိုး နနွင်းဆိုးကိုသာ ပဥ္စင်းပျို၊ ရှင်ပျိုတို့ ဝတ်စားသုံးဆောင်လေ့ပြုသည်။ ပွဲကျောင်းသားတို့မှာ စာသင်စာအံနည်းသည်။ အရက်ထန်းရည်သောက်စားသည်။ ပွဲသဘင် လိုလားသည်။ မီးဖောက်သည်။ စည်တီးသည်။ လက်ဖွေ့ပွဲ ဝင်သည်။ လက်ဖွေ့သတ်သည်။ ဒန်းကစား

၁၂။ "တဒ္ဒွတ္ထဒီပနီ" မဟာဓမ္မေယျသခ်ယာဘွဲ့ခံ လေ့သင်း အတွင်းဝန်မင်း၊ စာမျက်နှာ ၁၅၆၊ မြန်မာ့တာရာ သတင်းစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၀၆ ခု။

mgyoe.com

mgyoe.com

သည်။ ဘောင်ဒိန်းအောင် တီးသည်။ ကြေးနင်းခတ်သည်။ ခြေနင်းဦးလံစီးသည်။ ဖော့နားတောင်း ဝတ်သည်။ နားပန်းဆံထားသည်။ ဦးထုတ်ဖျား၊ မိုးကြိုးသွား၊ မြွေစိမ်းခေါင်း၊ ပတောင်းထိပ်ကြီးစွန်မြီး၊ လင်းနို့တောင်၊ ဆွမ်းကော်ယောင်၊ ဦးထုပ်ဒေါက်ချာများကို ဆောင်းကြသည်ဖြစ်၍ တော်နေ အရည့ဝါသိ ဇကေစာရနှင့် ဂါမဝါသိ ဗဟုစာရ ကွဲပြား၍ ဝိသဘာဂပိပိ ဖြစ်လေသည်။

"ထိုအခါ စည်းခုံ သံဃရာဇာ ရှင်ဝရသီလ အယူအကျင့်ကို မကြိုက်၍ ညီတော်ရင်း ရှင်သာရဒဿီသည် အကြေပြည်မြို့သို့ စုသွားလေ၍ ရောက်လျှင် ပြည်မင်းစောရန်နောင်က အရညကင်တောရကျောင်းဆောက်၍ ကိုးကွယ်လေသည်" ဟူ၍ သက္ကရာဇ် ၇၀၂ ခု၊ ပင်းယ ဥစ္စနာမင်းကြီး ဆောက်လှူသော စကားရကျောင်းသမိုင်း။ နာနာဏ္ကဒ္ဒိဂါထာ ဦးတတ်သော သာသနာဝံသ စာတမ်း၊ သာသနာလင်္ကာရ စာတမ်း ၃ စောင်တွင် ဆိုသည်။[၁၃]

အရည်းကြီးတစ်ဖြစ်လဲ ပွဲကျောင်းပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အခြေအနေကို ဟံသာဝတီရောက်မင်းတရားလက်ထက်တွင် ဤသို့ မြင်ရပေမည်။

"ထိုမှတစ်ပါး ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရားလက်ထက်မြို့တွင်း ရွှေစေတီ ဆေးရေးကျောင်းနေ ဉာဏသာဂရ အမည်ရှိသော ပိဋကတ်တော်မသည် နန်းတော်သို့ မပြတ်ပင့်၍ အဝင်အထွက်များလျှင် မင်းဇကရာဇ် မှူးတော်မတ်တော်တို့နှင့် အကျွမ်းဝင်လေသည်ဖြစ်၍ သေကိုများစွာ သောက်လေသည်။ သေယစ်လျှင် ဟစ်ကြွေးကြော်ငြာ ကခုန်၍ မှူးတော် မတ်တော်တို့ကဲ့သို့ နေ့ညဥ့်မပြတ် ဝင်ထွက်သည်။ ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးသည် မိမိအားလျော်စွာ အာစာရဝိပ္ပတ္တိ ဖြစ်လေသည်

၁၃။ "တဗ္ဗတ္ထဒီပနီ" စာမျက်နှာ ၁၅၇။

mgyoe.com

mgyoe.com

ဟူ၍ လူအမှူးအမတ်တို့ကဲ့သို့ စေပါးသုံးဆောင်လေသည်။ ရွှေဦးထုပ်၊ ရွှေသကာ်န်း ပေးတော်မူသည်။ သေအရက်ယစ်မူးလှ၍ နန်းတော်က မထွက်လျှင် ရွှေယာဉ်နှင့်ပို့သောအခါ ပို့ရသည်။ ဆင်နှင့်ပို့သောအခါ ပို့ရသည်" ဟူ၍ အတွင်းဝန် လက်ဝဲနော်ရထာ စီရင်သော အလောင်းမင်းတရားကြီး အရေးတော်ပုံတွင်ဆိုသည်။[၁၄]

ထိုကဲ့သို့ အရည်းကြီးတစ်ဖြစ်လဲပွဲကျောင်းပုဂ္ဂိုလ်များ တစ်ပြည်လုံးသို့ အနှံ့အပြား ရောက်ရှိသွားကာ ရောက်ရာနေရာတွင် သြဇာညောင်းအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းကြောင့် သူတို့၏ အင်းအိုင် ခါးလှည့် လက်ဖွဲ့ မန္တရားနှင့် မင်သေ့ထိုးနှံခြင်းသည်လည်း တစ်ပြည်လုံးသို့ ပျံ့နှံ့သွားသည်ဟု ယူဆရ၏။

တစ်ဖန်ထိုပွဲကျောင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ထံတွင် ပညာရင်နို့သောက်စို့သူအများအပြားမှာ အသတ်အပုတ်အတိုက်အခိုက် ကျွမ်းကျင်သူများဖြစ်ကာ ကိုယ်တွင် အင်းတွေ၊ အရုပ်တွေနှင့် ပြည့်နေပေသည်။ ထိုအခါ ထိုကဲ့သို့သော အင်းတွေ အရုပ်တွေရှိမှ ယောကျ်ားပီသသည် ဟူသော သဘောထားသည် လူအများတွင် ဖြစ်ပေါ်နေပေလိမ့်မည်။

သို့ကြောင့် လိုက်လံတုပသောအားဖြင့် မင်သေ့များထိုးနှံကြပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုမင်သေ့များ ထိုးနှံရာတွင် ခက်ခဲသောကြိတ်ပေါင်း၊ ဂမုန်းပေါင်း၊ ပန်းပေါင်း စသော အရာများ၊ ရှားပါးသောဆေးဝါးများလည်း ပါဝင်ရာငွေကြေးမတတ်နိုင်သူတို့ မထိုးနှံနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အစီအရင်များ မပါဝင်သော်ငြားလည်း မသိသူတို့၏ မျက်မြင်တွင်မူ မင်သေ့ရှိသူဖြစ်သည်ဟူ၍သာ မြင်စေ ထင်စေသော အစီအရင်မပါသည့် "အလှထိုး" မင်သေ့များ တွင်ကျယ်ရာမှ ထိုးကွင်း၊ ငံကြောင်ထိုးခြင်း ဓလေ့

၁၄။ "တဒ္ဓတ္တဒီပနီ" စာမျက်နှာ ၁၆၁။

mgyoe.com

mgyoe.com

ဖြစ်ပေါ်လာလေသလော။

(၁) ဥတ္တမသိရိ မထေရ်က စတင်ခြင်း

သရေခေတ္တရာပြည် မုဋ္ဌမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၅၉၆ ခုနှစ်တွင် အရှေ့မဗ္ဗကုန်းရွာသား တောင်သူ ဦးပေါစ– ဒေါ်ညာတို့၏ သားဖြစ်သော ငယ်မည် မောင်မှတ်ကြီး၊ ရဟန်းဘွဲ့ ဦးဥတ္တမသိရိသည် မိကျောင်း၏ ဝမ်းဗိုက်မှရသော ကြေးပုရပိုက်တွင် ရေးမှတ်ထားသော အက္ခရာများကို တွေ့ရှိရာမှ စတင်၍ ထိုအက္ခရာများကို လူတို့၏ ကိုယ်တွင် ဆေးမင်ကြောင်ဖြင့် ထိုးနှံပေးရာမှ အစပြု၍ ထိုအလေ့အထ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။[၁၅]

သို့သော် တရုတ်ပြည် ထန်မင်းဆက် ဧကရာဇ်တဲကျုန်၏ နန်းတွင်းရေး အတွင်းဝန်ပေါ်ကျုယိ၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်တွင် ခရစ်နှစ် ၈၀၂ ခုနှစ်၌ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ဖူးသော ပျူအနုပညာသည် အဖွဲ့၏ ကခုန်ပုံကို မှတ်တမ်းတင်ရာ၌ ကြေးဖြင့်ပြီးသော စည်ကြီးကို အချက်ပေါင်းများစွာ တီးခတ်လိုက်လေသော် ထိုးကွင်းထိုးထားသည့် ကိုယ်လက်အင်္ဂါက လှုပ်ရှားလာသည်ဟူ၍ ပါရှိ၏။

ဤသို့ဆိုလျှင် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်သည် အလွန်စောစီးစွာ ပေါ်ပေါက်နေပြီဟု ယူဆနိုင်ပေ၏။[၁၆]

၁၅။ "မြန်မာ့စာပြုစာဆို ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိပေါင်းချုပ်" ဒဂုန်နတ်ရှင် စာမျက်နှာ ၁၉ နှင့် "ထိုးကွင်းမင်ကြောင်" ဒဂုန်နတ်ရှင်၊ စာမျက်နှာ ၁၄၄ ယဉ်ကျေးမှုစာစောင်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉၆၁ ခု။

၁၆။ "နိုင်ငံသမိုင်း သုတေသနစာစောင် ၃"ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ နိုင်ငံသမိုင်း သုတေသနဦးစီးဌာနထုတ်၊ စာမျက်နှာ ၅၅၊ ၁၉၇၉ ခု။

mgyoe.com

mgyoe.com

(ဂ) ထိုးကွင်းအစ မောင်ကံက

၁-၁၀-၄၀ နေ့ထုတ် ကျောင်းသားသတင်းစာ ဗဟုသုတခန်းတွင် ထိုးကွင်းအစ မောင်ကံကဟု သဘောသက်ရောက်သော ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ပါရှိခဲ့၏။ ဆောင်းပါး၏ သဘောမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ကို လက်ဦးပထမ စတင်ခဲ့သူမှာ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် (၁၁၄၃-၁၁၈၁) ထောင်မင်းကြီး၏သား မောင်ကံဖြစ်ပေ၏။

မင်ကြောင်ဟူသော ဝေါဟာရမှာ ပေါင်တွင် မင်ဖြင့် ကြောင်ကြောင်ကျားကျား ဖြစ်အောင် ထိုးထားသဖြင့် မင်ကြောင်ဟုခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ မင်ကြောင်မှာ မြို့သုံးစကား၊ ထိုးကွင်းမှာ ကျေးတောကျေးလက်စကားဖြစ်၏။ ရှေးအခါက မြန်မာယောကျ်ားများသည် ပေါင်လုံးပြည့်အောင် မင်ကြောင်မထိုးကြသေးပေ။ ပေါင်နှစ်ဖက်အနက် တစ်ဖက်က ကြောင်ရုပ်၊ တစ်ဖက်က ကော်ဟုခေါ်သော အမည်းကွက်ကိုသာ ထိုးလေ့ရှိကြ၏။

မောင်ကံကမူ ထိုကဲ့သို့ ကွက်တိကွက်ကျား ထိုးခြင်းသည် ကြည့်၍မလှဟု အယူရှိပြီးလျှင် သူ့ကိုယ်ကို ခါးကစပြီး ဒူးအထိ ပေါင်နှစ်ဖက်လုံးပြည့်အောင် မင်ကြောင်စ၍ ထိုး၏။ ဤသည်ကို အခြားသူများ လိုက်လံတုပရာမှ အစပြု၍ နောင်လာနောက်သားများပါ ပေါင်ပြည့်ထိုးကြလေသည်။

"ပုတီးသာဆောင်၊ ကြောင်တစ်ကောင် ကော်တစ်ဘက်နှင့် ထိုးလက်စမသိမ်း" ဟူသော ရှေးစာဟောင်းတစ်ပုဒ်အရ မောင်ကံ အရင်က "ကော်" ကိုသာ ထိုးကြကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

ထိုကော်ဟူသောအမည်းကွက်ကိုပင် ရှေးက "ကော်ရစ်" ဟု ခေါ်လေသလောဟုလည်း တွေးစရာရှိလေသည်။ ၎င်းပြင် ကော်ရစ်

mgyoe.com

mgyoe.com

မင်သေ့ခေါ်သော ထိုးကွင်းမှာ ရှေးကျကျအခါက ယခုကဲ့သို့ ရုပ်စုံမျိုး မထိုးကြသေးဘဲ ငါးကြင်းပါးဟက်၊ ခနုကွက်မန်ကျည်းရွက်ဖတ်၊ ကန်စွန်းနွယ်စသော အပြောက်အမျိုးမျိုးကိုသာထိုးလေ့ထိုးထရှိသောကြောင့် ထိုးကွင်းကို ရှေးအခါကအပြောက်မျိုးတွင်ထည့်သွင်းရေတွက်ခဲ့လေသည်။

ဘကြီးတော်လက်ထက်ရေး ပန်းချီကားများ၌ ထိုးကွင်းပုံများသည် ယခုကဲ့သို့ အရုပ်အမျိုးမျိုးမဟုတ်သေးဘဲ မန်ကျည်းရွက်ဖတ်၊ ကန်စွန်းနွယ် သဏ္ဍာန်များသာ တွေ့ရပေသည်။[၁၇]

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော မင်သေ့အစ ဝိဝါဒ သုံးမျိုးအနက် ပထမအယူအမှတ်မှာ စလယ်ဆုံး ပြည့်စုံ၍ ဒုတိယ အယူအမှတ်မှာ အတွေ့ရနည်းပေသည်။ တတိယအယူအမှတ်မှာမူ စဉ်းစားဆင်ခြင်ဖွယ် သင့်ပေသည်။

မည့်သို့ပင်ဖြစ်စေ "ဟထိုး"မပါသော မင်သေ့နှင့် ဟထိုးပါသော မှင်သေ့ကို အင်းဝခေတ်လယ်နှင့်ခေတ်နှောင်းတွင်လည်းတွေ့နေရပေသေးသည်။

ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ နေမိဘုံခန်းပျို့ပုဒ်ရေ ၈၂၊ ကဥ္စနပိမာနခန်း အဆုံး၌-

"အမျိုးသားတို့၊ ရှည်လျားမပျက်၊ အဆက်ဆက်လျှင်၊ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း၊ ကျောက်ကိုထွင်းလည်း၊ မိုးနှင်းမြူမြွေး၊ ပင့်ကူထွေးအံ့၊ ကြေးပုရပိုက်သိုက်သိုက်ချုပ်ချုပ်၊ အုပ်အုပ်ဖုံးဖုံး စာလုံးကြွေကြွေ မင်သေ့လှလှ ပီသအက္ခရာ မင်းစဉ်စာသို့ သာသနာ ငါးထောင်တည်စေအောင်ဟု စာစောင်နိုသရည်းဆို နှုတ်တည်းက

၁၇။ "ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု" ရွှေကိုင်းသား၊ စာမျက်နှာ ၅၂၊ ကြီးပွားရေး ပုံနှိပ်တိုက်၊ လက်ဆည်ကန်၊ မန္တလေး၊ မေလ ၁၉၅၁ ခုနှင့် "အင်းလေးမှ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်" သာဦး (ရှမ်းပြည်) ၁ - ၄ - ၆၉ နေ့ထုတ် မိုလ်တထောင် သတင်းစာ။

mgyoe.com

ကမ္ပည်းမကျေ မတိမ်တည်း"

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသုံးနှုန်းထားပါသည်။[၁၈]

ရှင်ကုမာရကဿပ (၉၄၃-၉၉၈)၏ "ဓမ္မရာသီပျို့"တွင်မူ ဤသို့ပါရှိပေ၏။

"ဆင်းရွယ်ပြုပြင် မိန်းမလွင်နှင့်
ဆံပင်မုဆိတ် အမြိတ်ပြင်လစ်
လက်သည်းမြစ်သား ကျစ်လစ်ထူးလည်
ဆတ္တာသည်က မဲနည်သွားဆိုး
မှင်သေ့ထိုးနှင့် ခေါက်ခြိုးကောင်းမွဲ
စမ္ပခံကို တတ်ပွန်မွေ့ထား
လုပ်သူများက"[၁၉]

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတတ်ပညာများစွာတို့အနက် မင်သေ့ထိုးခြင်းလည်း အတတ်ပညာတစ်ပါးအဖြစ် ဖော်ပြထားသည့်အတွက် မင်သေ့ထိုးသောအလေ့ များစွာတွင်ကျယ်နေပြီးဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

ပြည်ထောင်စုသားတို့၏ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိုးကွင်းမင်ကြောင် (မင်သေ့) ထိုးနှံခြင်း ဓလေ့ကို ပုဂံခေတ်က စတင်ခဲ့သည်ဟူသော အယူအဆကို လက်ခံပြောအံ့။ ထိုဓလေ့သည် နှစ်ပေါင်းထောင်ချီပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် တည်ရှိနေပြီဆိုရပေမည်။ ထိုမျှကြာညောင်းသော ကာလအတွင်း၌ မည်သည့် မင်းဆက်တွင်မျှ ထိုဓလေ့ကို ပိတ်ပင်တားမြစ်မှု မပြုရုံသာမက နိုင်ငံအကြီးအကဲ

၁၈။ "နေမိဘုံခန်းပျို့" စာမျက်နှာ ၁၂၃၊ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ၁၉၇၁ ခု။

၁၉။ ဓမ္မရာသီပျို့" ရှင်ကုမာရကဿပ၊ 'ဇ' ချပ်၊ ကြောင်းရေ ၉၊ ကျမ်းပြီးနှစ် ၉၈၇-ခု၊ နယုန်လဆန်း ၁၄ ရက်။

mgyoe.com

mgyoe.com

ပြည့်ရှင်မင်းများကပါ လေ့လာလိုက်စားကာ အားပေးသမှု ပြုခဲ့ကြသည်။ ပြည်သူပြည်သား တိုင်းရင်းသားများလည်း ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ကို မြတ်မြတ်နိုးနိုး ထိုးနှံခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရ၏။

အင်းဝခေတ် ဆင်ဖြူရှင်သီဟသူ (၇၈၃-၇၈၇) သည်လည်း မင်သေ့ထိုးခြင်းကို မြတ်နိုးပုံကို မဏိရတနာပုံကျမ်း၌

"ဆင်ဖြူရှင်ကား အလွန်တင့်တယ်လှပစွာ၏။ ခွင်ရေးလွှားကာလည်း တတ်စွာ၏။ ဆင်ဖြူရှင် မျက်သုတ်နီ စွန်တောင်ဝယ်ပေါက်စံကာ ကတော်မူသည်ကို ထိုအခါဝယ် လူအများတို့သည် တင့်လှနိုး၍ မိမိတို့၏လက်တွင် ကာကပဟန်မင်သေ့ထိုးကြကုန်သောဟူ၏။" ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေ၏။[၂၀]

ထိုမှတစ်ဖန် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရား (၉၁၂-၉၄၃) လက်ထက်တွင် သံကြိုး၊ တမန်ကြီးများပင် မင်သေ့ကို အဘယ်မျှ မြတ်နိုးဂုဏ်ယူကြောင်းကို

"မြန်မာရာဇဝင်များအရ ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်လက်ထက်အင်္ဂပတ်သို့ သံစေသည့်အခန်းတွင် ခွေးလင်းစားလည်း ကောင်းမွန်စွာ အဝတ်တန်ဆာတို့ကို ဝတ်၍ ပန်းဆိုးခေါင်းထုပ်နှင့်ပန်းမန်ထူထပ်စွာပန်၍ အင်္ကျီမဝတ်ဘဲ "မင်သေ့" ခါးပြက်ပြက်နှင့် အမွေးအထုံလိမ်း၍ တက်၏။" ဟု ဆိုသည်ဟူသော အမှတ်အသားကို တွေ့ရပေသည်။[၂၁]

သံလျင်ရောက်မင်းတရား (၉၇၁-၉၇၄) မှာမူ မင်သေ့ကို ကိုယ်တိုင် ထိုးနှံရုံသာမက သူတစ်ပါးကိုလည်း သူ့နည်းတူ အပြည့်ထိုးနှံစေရန် သူ၏ "တမျှသက်ကြည် စုနှင်းမည်ကို" ချီရတုတွင်

၂၀။ "မဏိရတနာပုံကျမ်း" ပထမတွဲ၊ ရှင်စန္ဒာလင်္ကာရ၊ စာမျက်နှာ ၂၉၉။
၂၁။ "ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု" ရွှေကိုင်းသား၊ စာမျက်နှာ ၅၂။

mgyoe.com

"ဖြိုးမောက်မသင့်၊ ပတ်မမြင့်တည့်၊ ရှေ့နှင့်
နောက်သာ၊နံမှာဖြူရောင်၊သလင်းတောင်ကို၊ မည်း
အောင်ဖြည့်လေ၊ ပြည့်မှစေလော့၊ မြင်ချေသည်မူ၊ ခြောက်
ပြည်သခင်၊ နေလုလင်လည်း၊ သို့စင်လွန်ကဲ၊ တင့်မည်ခဲစွ။
မင်းရဲကျော်စွာ၊ မည်သာလွှပေါ်၊ မင်သေ့သော်မူ၊ နံတော်
နှစ် ဘက်၊ စွန်းမစက်သည်၊ မယှက်ပတ်လည်းဆေးသေးသည်"

စသည်ဖြင့် ညီတော် မင်းရဲကျော်စွာတွင် မင်သေ့ အပြည့်မရှိသဖြင့် မင်သေ့အပြည့်ရှိသောအခါကျမှသာ ကျေးစေသဝန်ကို လက်ခံရန် တိုက်တွန်းဟန်ရေးဖွဲ့ခဲ့၏။

ဟံသာဝတီရောက်မင်းတရား မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ (၁၀၉၅–၁၁၀၃) လက်ထက်တွင် ဘုရင်မင်းမြတ် အလွန်မြတ်နိုးသဖြင့် မြှောက်စားခံရသော စာဆိုဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာကလည်း "ခါးဝန်းပေါ်စ၊ မင်သေ့မြနှင့်၊ သူများထက်ထူး၊ အကြူးပင်ကို၊ ဗောင်းနောက်မိုနှင့်ရွှန်းပျိုဖတ်ရွှင်၊ သည်ထိပ်တင်ကို၊ သိချင်ကျွန်မ၊ မေးသည်တည့်လေး" စသည်ဖြင့် ရေ လားလူးတားတစ်ပုဒ်တွင် မင်သေ့ရှိသူ၏။ အလှကို ဖွဲ့စပ်ဆိုခဲ့ပေ၏။

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင်ကား အခေါ်အဝေါ်များလည်း ရှုပ်ထွေးလာသည်။ အမှတ်အသားအထောက်အထားလည်း များပြားလာသည်။ နောင်တွင် လယ်ကိုင်းဝန် သေနတ်ဝန်ဖြစ်လာမည့် ကင်းဝန်မင်းကြီး အလောင်းအလျာ စာရေးတော်ကြီး ဦးကောင်းသည် ၁၂၂၃ ခုနှစ်တွင် ရွှေမြို့တော်ဝန် ဦးသာအိုးအား "ပါးပြင်မှာ မင်ဆေးနှင့် ယဉ်ကျေးတဲ့ပုံ့မူ။ ဓားပြုရန်ပယ်ကို နံလွယ်ကာ ကြိုးကြိမ်ပိုက်လို့" အစချီသောလေးချိုးသဖြန့်ဖြင့် သရုပ်ဖော်လိုက်ပေသည်။

တစ်ဖန်စလေဦးပုညကလည်း "မှတ်ဆိတ်ဖြူစင် ကြင်ငယ်ငှတ်နှင့် အစချီသော ဇိဝက ဒုံးချင်းတွင် "သုံးရာ့နှစ်ဆယ်ကျွဲအူစင်းနှင့်

mgyoe.com

mgyoe.com

ဘဲတောင်နိမ့်နှင့် ခါးပုံဖွဲ့လို့မင်းတဲ့ကော်ရစ်ကျော် နှစ်ပေါင်၊ လူပုံအယ် အောင် ကောင်းတဲ့သက်ကြား"ဟု လည်းကောင်း၊[၂၂] စာဆိုတော်ဦးအင်း ကလည်း အဘိုးအိုရုပ်ဒိုးချင်းတွင် "ရွှေဘိုကုန်းဘောင် တည်ထောင်စက ဖေးလောင်းဖုရာ့ငယ် ကျွန်ယုံ၊ ဂုဏ်ပြိုင်ရုပ်ပြိုင် မဝါကြနှင့် မျှို့ ဦးသာစွ ရုပ်များနောင်၊ ကော်ရစ်ခါးကြောင် ဆောင်ပုတီးနဲ့ တံတိုကြီးနှင့် ကာလ ပေါ်"ဟူ၍လည်းကောင်း စပ်ဆိုခဲ့ကြ၏။[၂၃]

ထိုးကွင်းမင်ကြောင်သည် မင်းပိုင်းစိုးပိုင်းတွင်သာတာစားသည် မဟုတ်ပေ။ ပြည်သူပြည်သားအတွင်းကျေးလက်အထိ ပျံ့နှံ့လာခဲ့လေသည်။

တောသူတောင်သား ဆင်းရဲသားတို့၏ နယ်မြေသို့ မင်ကြောင် ရောက်ရှိနေပုံကို "ဇာတိချက်ကြွေ တည်နေရင်းက ချင်းတွင်းမြစ်စ ညာ အခေါင်"အစချီသော ဒိုးချင်းတွင်

"လွတ်ရုံးလုလင် အမှန်သိ၊ ဇာတိမင်းနေ ပျော်ပိုက်ချင်၊ မှင်စစစ် ပြင် မှင်ကြောင်ထိုး၊ မိရိုးဖလာ သည်တားမကို မချရက်လို့ ခုထက်တိုင်"[၂၄] ဟူ၍ အမည်မသိ စာဆိုတစ်ဦးက ရေးဖွဲ့သည့်နည်းတူ သာဝတ္ထိရွာ သိမ့်တကာ "ဦးကြီး" ကလည်း သူ၏ ကိုတောင်သူလွမ်းချင်းတွင်

"မင်ကော်ရစ်ကယ်နှင့်၊ ကြင်သစ်ကဲ့ပျိုလူ၊ ထွန်ရေးငယ်ပူ ကိုတောင်သူ မနက်စောကြက်ရောပြင်ဆင်လို့ ထွန်နှင်မောင်းတဲ့ ဘောကို လေး"ဟု ဖော်ပြထားပေသည်။

ရှေးရေး ဘောလယ်တစ်ပုဒ်တွင်လည်း

(အကျွန်မျှော် ကော်တပိုင်းငယ်နှင့်၊ လူပျိုဟိုင်းပါတဲ့ လာလိမ့်

၂၂။ "စလေဦးပုည" စာမျက်နှာ ၉၆။
၂၃။ "သီချင်းပဒေသာ" ဒုတိယအုပ်၊ ဦးဖိုးလတ်၊ စာမျက်နှာ ၃၆။
၂၄။ "ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာ" ဦးသော်ဇင်၊ ၆၆ ဒီ၊ မန်း–ရဲရင့်၊ စာမျက်နှာ ၁၉၂။

mgyoe.com

မယ်)၂ (နွားနီရွှေဝါ)၂ ခွာသံပြင်းတယ်။ မင်းလာလိမ့်မယ်။

(ညနေကြီးငယ်က မျှော်မိတယ်)၂ တောလည်ရာမှာတဲ့ ကြာထင့်လေး။ (ချုံနွယ်တန်းပါလို့ လမ်းမမြင်)၂ အကျွန်ကြင်ပါတဲ့ မင်ကော်ရစ်ကယ်၊ တောဆစ်လို့ဝေး ဟူ၍ တွေ့ရပြန်ပါသည်။[၂၅]

"ကြေးထမ်းကြီးတဲ့ ပြည်စိုးမင်းတူ" လွမ်းချင်းတွင်လည်း အမယ်လေးနှင့် ဒွေးလေးတို့ စိတ်မတူ။ စွပ်ဘီပေါင်း ခါးတောင်း မင်ကော်ရစ်ကယ်နှင့် ငယ်ချစ်ကယ်သည်လူကြောင့် ပျို့ပူတယ် ဟဲ့နော်လေး" ဟု အမည်မသိ စာဆိုတစ်ဦးက ရေးသီထားပေသည်။[၂၆]

ထိုကြောင့် ကော်နှင့်မင်ကော်ရစ်အသုံးသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် တွင်တွင်ကြီး သုံးနေပြီဟု သိသာနိုင်ပေသည်။

"ကွမ်းအစ်ကြီး နီတာရဲနှင့် ကြမ်းပြဲသူပျော် သာပေါ်တို့ တူဝရီး၊ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်နှင့် တွေ့မရှောင် လွန်အောင်စား ဖျားတဲ့ခင်ကြီး"[၂၇] ဆိုသော နှစ်ဆစ်ချိုးအရဆိုလျှင် ကော်နှင့်ကော်ရစ်တို့အပြင် ထိုးကွင်းအသုံးလည်း တွင်နေပြီဟု ဆိုရပေမည်။

ထို့သို့လုပ်သားပြည်သူတို့၏နယ်ပယ်သို့ ပျံ့နှံ့လာခဲ့ပြီဖြစ်သော ထိုးကွင်းမင်ကြောင် ဓလေ့သည် ဗမာလူမျိုးများအတွင်းမှာသာ မဟုတ်မူ၍ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ပြည်ထောင်စုသား အများစုထံသို့ပါ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့တစ်ခုအဖြစ် ရောက်ရှိနေခဲ့ပေသည်။

အင်းလေး နမ်းသဲရွာမှ ဆေးဆရာကြီး ဦးဉာဏ်ဗိုလ်၏မှတ်တမ်း အရမူ အင်းလေးဒေသ အင်းသားတို့၏ ထိုးကွင်းအစမှာ လင်းကင်းရွာ လင်းကင်းကျောင်းမှ ဘုန်းကြီးပုလက်ထက်တွင် စတင်သည် ဆိုပေ၏။

၂၅။ "ဓလေ့ဘာသာ တေးကဗျာများ" စာမျက်နှာ ၁၃။
၂၆။ "ဓလေ့ဘာသာ တေးကဗျာများ" စာမျက်နှာ ၄၂။
၂၇။ "လောကဂီတ" ဦးသော်ဇင်၊ စာမျက်နှာ ၁၉၃။

mgyoe.com

mgyoe.com

ထိုကာလမှာ ပုဂံမင်းလက်ထက် (၁၂၀၈– ၁၂၁၄) ဖြစ်ပေသည်။

ပအိုဝ်းလူမျိုး ယောကျ်ားများလည်း ထိုးကွင်းမင်ကြောင် ထိုးကြရာတွင် ရင်ဘတ်နှင့်လည်ပင်းတွင် ပါဆေးနိပါမှ ယောကျ်ားပီသသည် ယူဆခဲ့ ကြ၏။[၂၈]

မွန်လူမျိုးများသည် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်အတတ်ကို မြန်မာလူမျိုးများထံမှ ရရှိကာ ယောကျ်ားများသာမက မိန်းမများပါ ထိုးနှံကြသည်။

ရှေးက မွန်ယောကျ်ားများသည် သူ၏ ပေါင်နှစ်ဘက်တွင် ဇော်ရုပ်၊ ဒေါင်းရုပ်၊ ဟင်္သာရုပ်များဖြင့် အကွက်ကျကျ ဆေးမင်ကြောင် မထိုးရသေးသမျှ ယောကျ်ားမပီသသေးဟု ယူဆကြသည်။ အထိုးများသော ထိုးကွင်းများမှာ "ထိုးကွင်း မြေစိုက်"နှင့် ခါးမှ ဒူးခေါင်းအထိထိုးသော "ထိုးကွင်း ဘောင်းဘီစွပ်" ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည့်အနက် ထိုးကွင်းဘောင်းဘီစွပ်ကို အထိုးများကြ၏။

မွန်မိန်းမ အချို့လည်း ထိုးကွင်းထိုးကြရာတွင် ပေါင်နှင့်လက်တွင် ဒေါင်းရုပ်၊ ငှက်ရုပ်များ ထိုးလေ့ရှိကြ၏။ အခြားသိဒ္ဓိဆေး၊ အကာအကွယ်ဆေးများ ထိုးနှံကြသည့်အပြင် ထူးခြားချက်မှာ ယောကျ်ားများရော မိန်းမများပါ မိမိတို့၏ မွေးသက္ကရာဇ်ကို လက်ကောက်ဝတ်တွင် ထိုးနှံထားကြခြင်းဖြစ်၏။[၂၉]

ယောဒေသမှ "ယောသား"များသည် မွေ့ဆေးစသည့် ဆေးများနှင့် ကာယသိဒ္ဓိပြီး ဆေးအဖြစ် ကြောင်ရုပ်၊ ကျားရုပ်တို့ကို ပေါင်နှင့် ခြေသလုံးတွင် ထိုးနှံခြင်းအပါအဝင် ထိုးကွင်းမင်ကြောင် ထိုးနှံသည့် ဓလေ့ကို ခုံမင်မြတ်နိုးစွာ ဆောင်ရွက်ကြသည်။[၃၀]

၂၈။ "ပအိုဝ့်တို့ဌာနီ သထုံပြည်" သုဝဏ္ဏကေသီ၊ စာမျက်နှာ ၂၉၊ စာပန်းချီ မဂ္ဂဇင်း။

၂၉။ "မွန်ဘဝဓလေ့နိဒါန်း" ကြည်မြလွင်၊ စာမျက်နှာ ၁၁၂ ၇၆ ဒီ၊ မြို့လယ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ မော်လမြိုင်မြို့။

၃၀။ "ယော" ဦးကြာထွန်း၊ စာမျက်နှာ ၂၀၀။

mgyoe.com

ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ မွန်၊ တောင်ရိုး၊ မြန်မာ၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း စသော မြန်မာလူမျိုး ယောကျ်ားများလည်း ဖော်ပြခဲ့သော လူမျိုးများ နည်းတူ ထိုးကွင်းမင်ကြောင် ထိုးသောဓလေ့ရှိကြသည်သာဖြစ်၏။ ရှေးရိုးမြန်မာ နည်းဖြင့် ထိုးနှံသော အတတ်ကို ကရင်၊ မွန်နှင့် ရှမ်းလူမျိုး တို့သည် ယနေ့ထက်တိုင် ထိန်းသိမ်းထားကြပေ၏။

ထိုးကွင်းမင်ကြောင်သည် ပန်းချီလော

ပန်းချီလက်ရာများကို ပုဂံခေတ်မှာ စတင်၍ ဘုရားပုထိုးလိုဏ် နံရံများ၊ မျက်နှာကြက်များတွင် တွေ့ရှိခဲ့ကြရပါသည်။ ဤပန်းချီပုံများ ကို နံရံပန်းချီ၊ ယွန်းထည်ပစ္စည်းများတွင် တွေ့ရပြီး ထိုပုံများကို ယွန်း ပန်းချီဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုနည်းတူပင် လူ၏ ကိုယ်ခန္ဓာအရေပြားပေါ် တွင် တွေ့ရှိရသော ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ကိုလည်း ပန်းချီဟု သတ်မှတ် ကာ "လူပန်းချီ" ဟု ခေါ်နိုင်ပါသလော။

ဤသို့ဖြစ်လျှင် ပန်းချီဟူသည် အဘယ်နည်းဟု သုံးသပ်သင့် သည် ထင်ပါသည်။ ဦးစု၏ "မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာဆိုင်ရာ ဗိသုကာကျမ်း"တွင် ဤသို့ဖော်ပြထား၏။

> ပန်းချီဆိုသည်မှာလည်း အထက်ကနည်းတူပင် "ပန်း"သဒ္ဒါမှာ တင့်တယ်ခြင်းဖြစ်ပေ၏။ "ချီ" ဟူသော စကားမှာကား အပြုအမူအနေအထား"ဟန်" ကို ဖော်ပြခြင်း အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဥပမာ လက်ဟန်ချီသည်၊ ကိုယ်ဟန်ချီ သည် ဟူသော ဝေါဟာရဖြစ်ပေသည်။ ဤတွင် ပန်းဆို သော စကားနှစ်ရပ်တို့ ပေါင်းစပ်အဓိပ္ပာယ်ယူလျှင် ကြည့် ရှုဖွယ်ကောင်းသည့် ဟန့်အမူအရာ ပုံသဏ္ဌာန်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်ရေးဆွဲရသော အတတ်ဟူ၍ ကောက်ယူရာ၏။[၃၁]

၃၁။ "ဗိသုကာကျမ်း" ဦးစု၊ စာမျက်နှာ ၅၆။

mgyoe.com

mgyoe.com

မြန်မာလူမျိုး၏ ကိုယ်အထက်ပိုင်းတွင် ထိုးသောမင်ကြောင်ရုပ်များနှင့် ခါးအောက်ပိုင်းတွင် ထိုးနှံသော ထိုးကွင်းရုပ်များမှာ အထက်ပါ အဆိုနှင့် ညီညွတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ရှစ်ခွမှ တစ်ဆယ့်နှစ်ခွအထိ ရှိသော စုတ်များဖြင့် ထိုးနှံထားသော မင်ကြောင်များ ထိုးကွင်းများမှာ စကတည်းက ထူပိန်းနေခဲ့သည်။ ပုံပန်းလည်းမကျ၊ လှလည်းမလှပ၊ ပီလည်းမပီသပေ။

တစ်ဖန်ပုဂံခေတ် ပန်းချီဆရာများ လိုက်နာခဲ့သည့် "အဋ္ဌင်္ဂကျမ်း" က ဝေဖန်ညွှန်ပြထားသော ပန်းချီအင်္ဂါခြောက်ချက်ဖြင့် ချိန်ထိုးကြည့်ကြပါဦးစို့။

ယင်းခြောက်ချက်မှာ

(၁) ရူပဗေဒ။ ။ သဏ္ဌာန်တို့ သဘောကို ခွဲခြားသိမြင်တတ်ခြင်း။

(၂) ပမာဏ။ ။ အရုပ်သဏ္ဌာန်တို့၏ အချိုးအစားအဆစ်အပိုင်းကို သိမြင်တတ်ခြင်း။

(၃) သဘာဝ။ ။ စိတ်၌ ခံစားမှုရှိခြင်း။

(၄) ဝလာညယောဇနံ။ ။ တင့်တယ်ဖွယ်ရာဖြစ်အောင် တန်ဆာဆင်တတ်ခြင်း။

(၅) သဒိသ။ ။ တူအောင်ပြုလုပ်တတ်ခြင်း။

(၆) ဝဏ္ဏိကဘင်္ဂ။ ။ စုတ်ဆေးတို့ကို သုံးတတ်ခြင်း[၃၂]တို့ဖြစ်ကြ၏။

မြန်မာတို့၏ ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ရုပ်များမှာ အဆိုပါ ခြောက်ချက်အနက် ငါးချက်နှင့်ကား အကျုံးမဝင်ကြောင်းထင်ရှားပေါ်လွင်လှသည်။

၃၂။ "ပုဂံဆေးရေးပန်းချီ" ရွှေကိုင်းသား၊ စာမျက်နှာ ၁၀၈၊ ပန်းချီမဂ္ဂဇင်း။

mgyoe.com

mgyoe.com

ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ရုပ်ကို လေ့လာလိုက်စားသူမဟုတ်လျှင် မည်သည့် အရုပ်ဟု ချက်ခြင်းခန့် သိရန်မလွယ်ပေ။ သမ်းကြောင်လော၊ ဇော်ဂျီလောခွဲမရသည့်နည်းတူ ပိုးဟပ်လော၊ ပင့်ကူလောလည်း မကွဲပြားတတ်ပေ။

အရုပ်သဏ္ဌာန်တို့၏ အဆစ်အပိုင်းမှာလည်း မပြေပြစ်ချေ။ ပေါင်တွင်ထိုးသော အရုပ်များ မပြေပြစ်ခြင်းထက် ကျော၊ ရင်ဘတ် စသည်တို့တွင် ထိုးနှံထားသော နတ်ရုပ်များ၊ ဘီလူးရုပ်များ မပြေပြစ်ပုံမှာ သိသာလှ၏။

စိတ်၌ ခံစားခြင်းမှာလည်း ပန်းချီကားတစ်ချပ်ကို ကြည့်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာသော ခံစားရမှုမျိုးသည် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ရုပ်ကိုကြည့်ပြီးဖြစ်ပေါ်သော ခံစားမှုမျိုး မဟုတ်ချေ။

တစ်ဖန် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ရုပ်များသည် တင့်တယ်ဖွယ်ရာဖြစ်သည်၊ တူသည်ဆိုရမည့်အချက်များနှင့်လည်း လုံးဝကိုက်ညီခြင်းမရှိချေ။

နောက်ဆုံးအချက်ဖြစ်သည့် စုတ်ဆေးကို သုံးစွဲခြင်းမှာလည်း ရေးဆွဲရသော ပန်းချီစုတ်မျိုးမဟုတ်သဖြင့် အကျုံးဝင်သည်ဟု မဆိုသာပေ။

ထို့ပြင် မြန်မာတို့၏ ပန်းချီသည် "ကနုတ်၊ နရီ၊ ကပိ၊ ဂဇာ" တွင် အခြေခံသော်လည်း ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ရုပ်များတွင် မိန်းမရုပ် မရှိလောက်နီးပါး ရှားပါးသည်။ ဂဇာဟူသော ဆင်မှာလည်း နရီနည်းတူ ပင်ဖြစ်ကာ ကနုတ်နှင့် ကပိတို့သာ ထိုးနှံလေ့ရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်သည် ပန်းချီမဟုတ်ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။

❑

mgyoe.com